

Kleine kernreactoren nog niet dé oplossing

Verbazingwekkend dat de kleine modulaire kernreactor door een aantal mensen in de Friese politiek nog steeds wordt gezien als dé oplossing van ons energievraagstuk, als *de golden bullet* waarmee we ons kunnen ontdoen van dat 'gedoe' rond zonnepanelen en landschap verstorende windturbines.

Hiermee reiken ze een perspectief aan waarmee wederom de winsten wegvloeien naar het buitenland en de gepeperde rekening wordt gepresenteerd aan onze inwoners en bedrijven. Ideeën hierover steken de kop op bij de behandeling van het concept van de Friese Energievisie, vandaag door Provinciale Staten.

Dóén in plaats van alleen maar praten

Het gaat hier om de SMR (small modular reactor), een kleine modulaire kernreactor. Je zou een beperkt aantal hiervan verspreid over Fryslân kunnen plaatsen en voilà, ons energievraagstuk is opgelost. En inderdaad, de SMR's kunnen een deel van de oplossing vormen ná 2035, mits de technologie volledig is uitontwikkeld en er sprake is van stabiliteit op het wereldtoneel, want uranium komt nu eenmaal voor het overgrote deel uit Rusland en Midden-Afrika.

Het grootste probleem met SMR's is dat ze geen enkel perspectief bieden voor de korte termijn, zeker niet voor de bedrijven die anno 2024 te maken hebben met de nadelige gevolgen van netcongestie. Zij zitten echt klem. Ook wordt het steeds moeilijker woningen en gebouwen aan te sluiten op het net. De huidige vraagstukken vragen om handelen in het nu en niet om nog meer studie naar eventuele mogelijkheden in de toekomst. *Dóén in plaats van alleen maar praten.*

Wat biedt wel soelaas op de

korte termijn? Ik kom zelf uit de waterwereld en daarin weten we dat we aan lokale waterbalansen moeten werken. Is de aanvoer groter dan de afvoer, dan krijgen we overstromingen. Is de afvoer groter dan de aanvoer, dan leggen we de basis voor watertekorten. Zo moeten we ook in de energiewereld werken aan lokale energiebalansen.

De netcongestie is vooral een kwestie van onbalans. De kern van het vraagstuk is dat we energie uit hernieuwbare bronnen deels op de verkeerde plekken en op de verkeerde momenten produceren. Daar kunnen we op de korte termijn iets aan doen en sterker nog: daar zijn velen al volop mee bezig. Het is dan wel van belang naast zonne-energie en het plaatsen van batterijen extra windenergie op te wekken om ook in de winterperiode te kunnen beschikken over voldoende elektriciteit.

Door verspreide lage windmolens te vervangen door geclusterde windturbines nabij bedrijventerreinen met een hoogte van circa 180 meter, krijg je zelfs een plus op het landschap. Het is allemaal uitgezocht en gepresenteerd in het rapport *Enerzjy fan, foar en troch de Friezen*. De EU stimuleert dit en reikt daar ook wetgeving voor aan, deels verwerkt in de Energiewet.

Kort door de bocht: als energiegemeenschappen kunnen we zelf energie opwekken en de rekening naar onszelf sturen. Zo houden we de prijzen stabiel en laag en blijven winsten binnen onze provincie. Tevens versterken we onze lokale kennisinfrastructuur en dragen we zorg voor extra hoogwaardige werkgelegenheid. Het concept van de Friese Energievisie voorziet daarin. SMR's bieden mogelijk een toegevoegde waarde, maar vormen niet dé oplossing.